Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Briefe - Cod. Aug. perg. 83

Paulus <Apostel, Heiliger>

[S.l.], [11. Jh.]

Epistola II ad Corinthios

urn:nbn:de:bsz:31-11851

Visual Library

scribens a troade. & conlaudans eos hortatur ad me-
liora; contristatos quidem, sed emendatos ostendit.

INCIP. EP. II. AD COR.

PAULUS APOSTOLUS IHU XPI. PER UOLUNTATEM DI. 1
& timotheus frater. ecclesiae di quae e corinthi.
cum scis omnib. qui sunt inuniuersa achaia; Gratia
uobis & pax. a dō patre nro. & dno ihu xpo; Bene
dictus ds & pater dni nri ihu xpi. pater miseri
cordiarum. & ds totius consolationis. qui conso
latur nos inomni tribulatione nra. ut possimus
& ipsi consolari eos. qui inomni pressura sunt.
Per exhortationem. qua exhortamur & ipsi a dō; Quo
sic abundant passiones xpi innobis. Ita & per xpm
abundat consolatio nra; Siue aut tribulamur.
pro ura exhortatione & salute; Siue exhortamur.
a dno. pro ura exhortatione. quae operatur tole
rantiam earundem passionum. quas & nos patimur.
Et spes nra firma pro uobis; Scientes. quod sicut socii
passionum estis. sic eritis & consolationis; Non enim
uolumus uos ignorare frs de tribulatione nra. quae
facta e. in asia. Quod supra modum grauati sumus.
supra uirtutem. Ita ut taederet nos etiam uiuere. Sed
etiam ipsi innobis ipsis. responsum mortis habuimus.
ut non simus fidentes innobis. sed in dno. qui susci
tat mortuos. qui de tantis periculis eripuit nos
& eruit. Inquem speramus. quod adhuc eripiet. ad
iuuantibus & uobis. inoratione pronobis. Ut ex
multarum psonis facierum. eius quae innobis est
donationis. permultos gratiae agantur pro uob;
Nam gloria nra haec e. Testimonium conscientiae
nrae. quod insimplicitate & sinceritate di. & n
insapientia carnali. sed ingratia di conuersati
sumus inmundo. Abundantius aut ad uos; Non
enim alia scribimus uobis. quam quae legistis. &
cognouistis; Spero enim quod usq. infinem cog
noscetis. sicut & cognouistis nos ex parte. Quia
gloria ura sumus. sicut & uos nra. in die dni
nri ihu xpi; Et hac confidentia uolui prius
uenire ad uos ut secundam gratiam haberetis.
& per uos transire inmacedoniam. Et iterum a ma-

cedonia uenire ad uos · & a uobis deduci in iudaeam ·
Cum hoc ergo uoluissem · numquid leuitate usus sum ·
Aut quae cogito · secundum carnem cogito · ut sit
apud me · est & non · Fidelis autem deus · quia sermo noster
qui fit apud uos · non est in illo · est · & non · Dei enim
filius ihesus christus · qui in uobis per nos praedicatus est · per me ·
& siluanum · & timotheum · Non fuit · est · & non ·
sed est in illo fuit · Quot quot enim promissiones
dei sunt · in illo est · Ideo & per ipsum · amen deo · ad
gloriam nostram · Qui autem confirmat nos uobiscum in christo ·
& qui unxit nos deus · & qui signauit nos · & dedit
pignus spiritus in cordibus nostris · Ego autem testem deum inuo
co in animam meam · quod parcens uobis non ueni ul
tra corinthum · Non quia dominamur fidei uestrae ·
sed adiutores sumus gaudii uestri · nam fide statis · Sta
tui autem hoc ipsum apud uos · ne iterum in tristitia
uenirem ad uos · Si enim ego contristo uos · & quis
est qui me laetificet · nisi qui contristatur ex me ·
Et hoc ipsum scripsi uobis · ut non cum uenero ·
tristitiam super tristitiam habeam · De quibus opor
tuerat me gaudere · Confidens in omnibus uobis ·
quia meum gaudium · omnium uestrum est · Nam
ex multa tribulatione · & angustia cordis · scripsi
uobis · per multas lacrimas · Non ut contristemini
sed ut sciatis quam caritatem habeo · abundantius
in uobis · Siquis autem contristauit · non me contris
tauit · ut non onerem omnes uos · Sufficit illi qui
huiusmodi est · obiurgatio haec quae fit a pluribus ·
Ita ut e contrario · magis donetis & consolemini ·
Ne forte abundantiore tristitia absorbeatur ·
qui huiusmodi est · Propter quod obsecro uos · ut con
firmetis in illum caritatem · Ideo enim scripsi · ut
cognoscam experimentum uestrum · An in omnibus
oboedientes sitis · Cui autem aliquid donastis & ego ·
Nam & ego quod donaui · propter uos in per
sona christi · Ut non circumueniamur a satana ·
Non enim ignoramus cogitationes eius · III ·
Cum uenissem autem troadem propter euangelium christi ·
& ostium mihi apertum esset in domino · Non habui
requiem spiritui meo · eo quod non inuenerim titum

frem meum· sed ualefaciens eis· profectus sum in mace
doniam; Do au gratias· qui semper triumphat nos.
& odore notitiae suae manifestat per nos in omni
loco· quia xpi bonus odor sumus do· In his qui salui
fiunt· & in his qui pereunt· Alis quide odor mortis
in morte· Alis au odor uitae in uitam· Et ad haec
quis tam idoneus; non enim sumus sicut plurimi·
adulterantes uerbum dni· sed ex sinceritate·
sed sicut ex do· In xpo loquitur· Incipimus nosmet ip
sos iterum commendare· Aut numquid egemus.
sicut quidam commendaticiis epistolis· ad uos· aut
ex uobis· Epta nra uos estis· scripta in cordib. nris·
Quae scitur & legitur ab omnibus hominibus· ma
nifestati· Quo epta estis xpi· ministrata a nobis·
Et scripta non atramento· sed spu di uiui; Non in
tabulis lapideis· sed in tabulis cordis carnalibus.

III. Fiduciam aut talem habemus per xpm ad dm·
non quod sufficientes simus cogitare aliquid
a nobis· quasi ex nobis· sed sufficientia nra ex do
e· Qui & idoneos nos fecit· noui testamenti· non
litera· sed spu; Litera enim occidit· sps au uiuificat;
Quod si ministratio mortis· literis deformata in lapi
dibus· fuit in gloria· Ita ut non possint intendere
filii israhel in faciem moysi· propt gloria uultus
eius· quae euacuatur· Quomodo non magis ministra
tio sps· erit in gloria; Nam si ministratio damna
tionis gloria e· multo magis abundat ministerium
iustitiae· in gloria; Nam nec glorificatum e· quod
claruit in hac parte propter excelente gloriam;
Si enim quod euacuatur· per gloriam e· multoma
gis quod manet in gloria e; Habentes igitur
tale spem· multa fiducia utimur; Et non sicut
moyses ponebat uelamen sup faciem suam· Ut
non intenderent filii israhel in facie eius· quod
euacuatur· Sed obtunsi sunt sensus eorum· usq.
in hodiernum die· Idipsum uelamen in lectione
ueteris testamenti manet· non reuelatum· quod
in xpo euacuatur· Sed usq. in hodiernum die
cu legit moyses· uelamen e positum sup cor eoru;
Cum au conuersus fuerit ad dm· auferetur

uelamen . Dns au sps e ; Ubi autem spiritus dni . ibi liber
tas . Nos uero omnes reuelata facie . gloria dni specu
lantes . In eadem imagine transformamur . a clarita
te in claritate . tamquam a spiritu dni ;
Ideo habentes hanc administrationem . iuxta quod
misericordiam consequti sumus . non deficimus . sed
abdicamus occulta dedecoris ; Non ambulantes in
astutia . neq. adulterantes uerbum di . sed in mani
festatione ueritatis Commendantes nosmetipsos .
ad omnem conscientiam hominum . coram do ;
Quod si etiam opertum e euangelium nrm . in his qui
pereunt . e opertum . In quibus ds huius saeculi ex
caecauit mentes infidelium . Ut non fulgeat inlu
minatio euangelii gloriae xpi . qui e imago di ;
Non enim nosmetipsos pdicamus . sed ihm xpm dnm
nrm . Nos au seruos uros p ihm ; Quo ds qui dixit
de tenebris lumen splendescere . qui inluxit in
cordibus nris . ad inluminationem scientiae cla
ritatis di . in facie xpi ihu ; XI Habemus autem the
saurum istum in uasis fictilibus . ut sublimitas sit
uirtutis di . et non ex nobis ; In omnib. tribulatio
nem patimur . sed non angustiamur ; Aporiamur .
sed non destituimur . Persecutionem patimur . sed non
derelinquimur ; Deicimur . sed non perimus ; Sem
per mortificationem ihu in corpore nro circum
ferentes . ut et uita ihu xpi . in cordibus nris mani
festetur . Semper enim nos qui uiuimus . in mor
tem tradimur propter ihm . Ut et uita ihu .
manifestetur in carne nra mortali ; Ergo mors
in nobis operatur . uita aut in uobis ; Habentes
aut eundem spiritum fidei . sicut scriptum e .
Credidi . propt quod locutus sum ; Et nos credim .
propt quod loquimur ; Scientes . quo qui suscita
uit ihm . et nos cum ihu suscitabit . et constituet
uobiscum ; Omnia enim propter uos . ut gratia
abundans per multos gratiarum actione abun
det in gloria di ; Propter quod non deficimus .
sed licet is qui foris e noster homo corrumpitur .
Tamen is qui intus est . renouatur de die in die .
Id enim quod in presenti e momentaneum et leue

X. At. Ecce facta s(unt) noua om(n)ia; Gratias aut(em) d(e)o q(ui) reconciliauit nos sibi per xp(istu)m.

tribulationis n(ost)rae. Supra modum in sublimitate.
aeternum gloriae pondus. operatur in nobis. Non
contemplantibus nobis. quae uidentur. sed quae
non uidentur. Quae enim uidentur. temporaria
sunt. quae au(tem) non uidentur. aeterna sunt. VII.
Scimus enim. quo si terrestris domus n(ost)ra. huius ha
bitationis dissoluatur. quod aedificationem a d(e)o
habemus. Domum non manufactam. aeternam
in caelis. Nam & in hoc ingemiscimus. habitatio
nem n(ost)ram quae de caelo. e(st) superindui cupientes.
si tamen uestiti. non nudi inueniamur. Nam &
qui sumus in hoc tabernaculo. ingemiscimus gra
uati. eo quod nolumus expoliari. sed superuesti
ri. ut absorbeatur quod mortale. e(st) a uita. Qui au(tem)
efficit nos in hoc ipsum d(eu)s. qui dedit nobis pignus
sp(iritu)s. Audentes igitur. & scientes. quo dum sumus
in corpore. peregrinamur a d(omi)no. Per fidem enim am
bulamus. & non p(er) speciem. Audemus au(tem). & bonam
uoluntatem habemus. magis peregrinari a corpo
re. & p(rae)sentes e(ss)e ad d(omi)n(u)m. Et ideo contendimus.
siue absentes. siue p(rae)sentes placere illi. Omnes enim
nos manifestari oport& ante tribunal xp(ist)i. ut
referat unusquisq(ue). propria corporis. prout
gessit. siue bonum. siue malum. VIII.
Scientes ergo timore d(omi)ni. hominib(us) suademus.
D(e)o au(tem) manifesti sumus. Spero au(tem) & in conscientiis
u(est)ris manifestos nos e(ss)e. Non iterum nos commen
damus uobis. sed occasionem damus uobis. glo
riandi pro nobis. Ut habeatis ad eos. qui in facie
gloriantur. & non in corde. Siue enim mente
excedimus d(e)o. siue sobrii sumus uobis. Caritas enim
xp(ist)i urg& nos. Aestimantes hoc. quo si unus pro om
nibus mortuus e(st). ergo omnes mortui sunt. & pro om
nib(us) mortuus e(st) xp(istu)s. Ut qui uiuunt. iam non sibi
uiuant. sed ei qui pro ipsis mortuus e(st). & resurrex(it).
Itaq(ue) nos ex hoc neminem nouimus secundu(m) carne(m).
& si cognouimus secundum carnem xp(istu)m. sed nunc
iam non nouimus. Siqua ergo in xp(ist)o noua crea
tura. Uetera transierunt. ecce facta sunt noua.
Om(n)ia au(tem) ex d(e)o. qui reconciliauit nos sibi p(er) xp(istu)m.

Et dedit nobis ministerium reconciliationis; quoniam
quidem deus erat in xpo mundum reconcilians sibi.
Non reputans delicta ipsorum. Et posuit in nobis
uerbum reconciliationis; Pro xpo. legatione fungi
mur tamquam deo exhortante per nos; obsecramus
pro xpo. reconciliamini deo; Eum qui non nouerat
peccatum. pro nobis peccatum factum est. Ut nos effice
remur iustitia dei in ipso; Adiuuantes autem exorta
mur: ne in uacuum gratiam dei recipiatis; Ait enim;
Tempore accepto exaudiui te. & in die salutis adiu
VIIII ui te. Ecce nunc tempus acceptabile. ecce nunc
dies salutis; Nemini dantes ullam offensio
nem. ut non uituperetur ministerium nostrum. Sed
in omnibus exhibeamus nosmetipsos. sicut dei ministros;
In multa patientia. In tribulationibus; In necessita
tibus; In angustiis; In plagis; In carceribus; In seditio
nibus; In uigiliis; In laboribus; In ieiuniis; In castita
te; In scientia. In longanimitate; In suauitate.
In spiritu sancto; In caritate non ficta; In uerbo ueri
tatis; In uirtute dei; Per arma iustitie; a dextris;
& a sinistris; Per gloriam; & ignobilitatem; per in
famiam; & bonam famam; Ut seductores; & ueraces;
Sicut qui ignoti; & cogniti; Quasi morientes; &
ecce uiuimus; Ut castigati; & non mortificati;
Quasi tristes; semper autem gaudentes; Sicut egen
tes; multos autem locupletantes; Tamquam nihil ha
bentes; & omnia possidentes; Os nostrum patet
ad uos o corinthii. cor nostrum dilatatum est; non an
gustiamini; angustiamini autem in uisceribus uestris;
Eandem autem habentes remunerationem. tamquam
filiis dico. Dilatamini & uos. Nolite iugum du
cere cum infidelibus; Quae enim participatio
iustitiae. cum iniquitate; Aut quae societas lu
ci ad tenebras; Quae autem conuentio xpi. ad belial.
Aut quae pars fideli. cum infidele; Qui autem
consensus templo dei. cum idolis; Uos estis tem
plum dei uiui. Sicut dixit deus; Quoniam inhabitabo
in illis & inambulabo. & ero illorum deus. & ipsi
erunt mihi populus; Propter quod exite de me
dio eorum. & separamini. dicit dominus. Et inmundum

ne tetigeritis; & ego recipiam uos. & ero uobis in
patre. & uos eritis mihi in filios & filias. dicit
dns omps; Has igitur habentes promissiones
kmi. mundemus nos ab omni inquinamento
carnis & sps. perficientes sanctificationem in
timore di; Capite nos. neminem laesimus. ne
mine corrupimus. neminem circumuenimus.
Non ad condemnationem dico. praedixi enim.
quod in cordibus nris estis. ad commoriendu
& conuiuendum; Multa mihi fiducia est XI
apud uos. multa mihi gloriatio pro uobis;
Repletus sum consolatione. super abundo gau
dio. in omni tribulatione nra; Nam & cum
uenissemus macedoniam. nullam requiem
habuit caro nra. sed omnem tribulationem
passi. foris pugnae. intus timores; Sed qui con
solatur humiles. consolatus e nos ds. in aduen
tu titi; Non solum au in aduentu eius. sed
& iam in solatio. qua consolatus est in uobis.
Referens nobis urm desiderium. urm fletum.
uram aemulationem pro me. Ita ut magis gau
derem; Quo & si contristaui uos in epistola.
non poenitet. Et si poeniteret. uidens quod epta
illa. ad horam uos contristauit. Nunc gaudeo.
Non quia contristati estis. Sed quia contristati
estis ad poenitentiam; Contristati enim estis
secundum dm. ut in nullo detrimentum patiamini
ex uobis; Quae enim secundum dm tristitia est.
poenitentiam in salutem stabilem operatur.
Saeculi au tristitia. mortem operatur; Ecce en
hoc ipsum. secundum dm contristari uos. quanta
in uobis operatur sollicitudinem. Sed defensio
nem. Sed indignationem. Sed timorem. Sed desi
derium. Sed aemulationem. Sed uindictam; In
omnib, exibuistis uos. incontaminatos ee nego
tio; Igitur & si scripsi uobis. non propter eu
qui fecit iniuriam. nec propter eu qui passus
e. sed ad manifestandam sollicitudinem nram.
quam pro uobis habemus ad uos coram do.
Ideo consolati sumus; In consolatione au nra.

abundantius magis gauisi sumus. super gaudiu
titi. Quia refectus. ē. sps eius in omnibus uobis.
Et si quid apud illum deuobis gloriatus sum.
non sum confusus; Sed sicut omnia uobis inue
ritate locuti sumus. Ita & gloriatio nra quae
fuit ad titum. ueritas facta. ē. Et uiscera eius
abundantius inuobis sunt. reminiscentis omniu
urm oboedientiam. Quomodo enim cum timo
re & extremore excepistis eum; Gaudeo quod
in omnibus. confido in uobis; XII
8 Notā aū facimus uobis frs gratiam dī. quae
data. ē. inecclesiis macedoniae. Quod in multo
experimento tribulationis. abundantia gau
dii ipsorum. & altissima paupertas eorum.
abundauit indiuitias simplicitatis eorum; Quia
secundū uirtute. testimonium illis reddo. Et sup
uirtutem uoluntarii fuerunt. cum multa exor
tatione obsecrantes nos. gratiam & communi
cationem ministerii. quod fit insčos; Et non
sicut sperauimus. sed semetipsos dederunt primu
dō. deinde nobis peruoluntate dī. Ita ut ro
garemus titum. Ut quemadmodum coepit. ita
& perficiat inuobis &iam gratiam istam;
Sed sicut in omnibus abundatis fide. & sermo
ne. & scientia. & omni sollicitudine. & caritate
urā. in nos. Ut & in hac gratia abundatis. Non
quasi imperans dico. sed per aliorum sollicitudi
nem. &iam urae caritatis ingenium bonum com
XII probans; Scitis enim gratiam dnī nri ihu xpi.
quia propter uos egenus factus. ē. cum esset diues.
ut illius inopia. uos diuites essetis; Et consi
liū in hoc do. hoc enim uobis utile. ē. qui non
solum facere. sed & uelle coepistis ab anno priore.
Nunc uero & facto perficite. ut quemadmodu
promptus. ē. animus uoluntatis. ita sit & perficien
di. ex eo quod habetis. Si enim uoluntas prompta
ē. secundū id quod habet. accepta. ē. Non secun
dum quod non habet. Non enim ut aliis sit re
missio. uobis aū tribulatio. Sed ex equalitate.
In psenti tempore urā abundantia. illorum

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

inopiam suppleat ut & illorum abundantia urae
inopiae sit supplementum ut fiat aequalitas sic
scriptum ē; Qui multum non abundauit &
qui parum non minorauit; Gratias aū dō
qui dedit eandem sollicitudinem pro uobis incor
de titi quō exhortationē quidem suscepit
Sed cum sollicitior esset sua uoluntate profectus
ē ad uos; Misimus etiam cū illo fratrem cuius
laus ē in euangelio p omnes ecclesias; Non solum
aū sed & ordinatus ab ecclesiis comes peregrina
tionis nrae in hac gratia quae ministratur
a nobis ad dni gloriam & destinatam uolunta
tē nrām; Deuitantes hoc nequis nos uituperet
In hac plenitudine quae ministratur a nobis;
Prouidemus enim bona non solum coram dō
sed etiam coram hominib; Misimus autem cum
illis & frm nrm quem probauimus in multis
sepe sollicitū ee; Nunc aū sollicitiorem confi
dentia multa in uobis; Siue pro tito qui ē socius
ms & in uobis adiutor; siue fratres nri apli eccle
siarū gloriae xpi; Ostensionem ergo quae ē ca
ritatis urae & nrae gloriae pro uobis in illos
ostendite in facie ecclesiarū; XIIII
Nam de ministerio quod fit in scos ex habundan 9
ti ē mihi scribere uobis; Scio enim promptum ani
mum urm propt quod de uobis glorior apud
macedones; Quō achaia parata ē ab anno prae
rito & urā aemulatio prouocauit plurimos;
Misi aū fratres ut nequod gloriamur de uobis eua
cuetur in hac parte ut quemadmodum dixi pa
rati sitis; Ne cum uenerint mecum macedones
& inuenerint uos imparatos erubescamus nos
ut non dicamus uos in hac substantia; Necessa
riū ergo existimaui rogare fres ut perueniant
ad uos & pparent promissam benedictionē hanc
paratam ee sic quasi benedictionem non quasi
auaritiā; Hoc aū dico qui qui parce seminat
parce & metet; Et qui seminat in benedictionib
de benedictionib & metet; uitam aeternam
Unus quisq; pro ut destinauit in corde suo non

ex tristitia. aut ex necessitate; Hilarem enim da
torem. diligit ds; Potens. e. autem ds omnem gratia
abundare facere in uobis. ut in omnibus semper
omnem sufficientia habentes. abundetis in om
ne opus bonum; Sicut scriptum e. Dispersit de
dit pauperibus. iustitia eius manet in aeternum;
Qui au administrat semen seminanti. & pane
ad manducandum praestabit. & multiplicabit
semen urm. & augebit incrementa frugum
iustitiae urae. Ut in omnibus locupletati.
abundetis in omnem simplicitate. quae operatur
per nos gratiarum actionem do. Quo ministe
rium huius officii. non solum supplet ea quae
desunt scis. sed etiam abundat per multas gra
tiaru actiones in dno. Per probationem ministe
rii huius. Glorificantes dm in oboedientia
confessionis urae. in euangelio xpi. Et simpli
citate communicationis urae. in illos & in oms.
Et ipsorum obsecratione pro uobis. deside
rantium uos. propt eminente gratiam di in
uobis; Gratias au do. sup inenarrabili dono ei;
10 XV. Ipse au ego paulus. obsecro uos p mansuetudinem.
& modestia xpi. qui in facie quidem humilis su
inter uos. Absens au confido in uobis; Rogo
au ne praesens audeam per eam confidentiam.
qua existimor audere in quosdam. Qui arbi
trantur nos tamquam secundum carnem am
bulemus. In carne enim ambulantes. non secun
dum carnem militamus; Nam arma militiae
nrae. non carnalia. sed potentia do. ad destruc
tionem munitionum. consilia destruentes.
Et omne altitudinem. extollentem se aduer
sus scientia di. Et in captiuitatem redigentes
omne intellectum. in obsequium xpi. Et in
promptu habentes. ulcisci omnem inoboedien
tia. Cum impleta fuerit ura oboedientia;
quae secundum faciem sunt uidete; Siquis
confidit. xpi e. hoc cogitet iterum apud se.
quia sicut ipse xpi est. ita & nos. Nam & si am
plius aliquid gloriatus fuero de potestate nra.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

quā dedit dn̄s in edificationē & non in destruc-
tionē uestrā. non erubescam. Ut autē non existi-
mer tāquā terrere uos per epistolas.
Quō quidem epistole inquiunt graues sunt
& fortes. presentia autē corporis infirma.
& sermo contemptibilis. Hoc ergo cogitet qui
eiusmodi est. quia quales sumus uerbo p
epistolam absentes. tales & p̄sentes in facto.
Non enī audemus inserere. aut cōparare
nos quibusdā. qui se ipsos commendant.
Sed ipsi in nobis nos metipsos metientes.
& comparantes nos metipsos nobis. Nos
autē non in immensum gloriabimur. sed
secundum mensurā regule. quā mensus
ē nobis dš. mensurā pertingendi usq.
aduos. Non enī quasi non pertingentes
aduos. sup extendimus nos. usq. aduos enī
puenimus in euangelio xpī. Non in immen
sum gloriantes in alienis laborib. Spem
autē habentes crescentis fidei urē in uobis.
magis magnificari secundum regulam
nrām in abundantia etiā in illa que ultra
uos sunt euangelizare. Non in aliena regu
la in his que preparata sunt gloriari.
Qui aut gloriatur. in dn̄o glorietur.
Non enī qui se ipsum commendat. ille pbatus ē.
sed quē dn̄s commendat.
11 Utinā sustineretis modicū quid insipientie
mee. sed & supportate me. Emulor enī
uos. dī emulatione. Despondi enī uos uni
uiro. uirginē castā exhibere xpō. Timeo aut.
ne sicut serpens euam seduxit astutia. ita
corrumpantur sensus uri. & excidant a sim
plicitate. que ē in xpō. Nam si is qui uenit
alium xpm̄ predicat. quē non predicaui
mus. aut alium spm̄ accipitis. quē non ac
cepistis. aut aliud euangeliū. quod non re
cepistis. recte pateremini. Existimo enī nihil
me minus fecisse magnis apostolis. & si impe
ritus sermone. sed non scientia. In omnibus

Marginal glosses (left):

Illi ergo & usurpatā & indestructionē exercere cupiunt potestatē.
Supra dix. In facie humilis sum inter uos [illegible]. Ideo infert.
Non audemus ita dn̄i commendare ut coequemur aliquib. qui sui malum laudibus quā dī grā com[mendari] [illegible] nec de nobis possumus ma[iora] [illegible] quā sum.
[illegible] sic illi cū nihil sint. aptis non modo aequant. s; & iā ante [illegible]
t. p immensitate
hoc ē non quasi nō missi peruenimus ad uos in p̄dicatione. sed destinati a mittente nos ad uos; super extendi aū ē ultra extendi quā conceditur.
Nō munera a uob. sed mercedē ad[uentus] [illegible] fidei expectamus.
[illegible] qui debet gloriari in dn̄o cuius meo uirtutes operatae s. glorietur
[illegible]
Insipientē se dicit quia necesse illi erat aliqua de se dicere.
Ad[ulter]a [illegible] ut ostendat quā ue[re] [illegible] insipientes sunt qui falso se lau[dant]
[illegible] ecclesia uirgo appellata est quae est uirginitas mentis integra fidei solida spes sincera caritas.
[illegible] simpliciter credere [illegible] hominū peritiam.
[illegible] scientia imperiti in sermone [illegible] gloriantur.

Marginal glosses (right):

hoc ideo dico ne quis me putet illud comminari quod implere non possum.
qui hoc putat sciat omnia me posse facere si necesse sit. quae promitto; nā & oboedientib. per humilitatē infirmus & peccantib. per seueritatē fortis existo.
non excedimus mensuram nr̄e terminos [illegible] mensura regulae quā parauit se nob. [illegible]
nihil sup humanā mensurā. sed in apostolatus grā quantū nob dn̄s donare dignatus ē per quam & iā uob corinthiis p̄dicauimus. nec & iā hoc ipsū humana usurpatione feci. sed precepto.
qui ipse eos fundauerat. sic ipse dr̄ per euangeliū ego uos genui [illegible]
in mensurā [illegible] in alienis laborib. gloriari.
non enī usq. ad uos sufficit [illegible] uenisse. sed [illegible] fidei [illegible] alio transiemus.
[illegible] in p̄paratis [illegible] gloriamur.
[illegible]
[illegible] uidendi audiendi [illegible]
[illegible]
[illegible]

autē manifestatus sum vobis; Aut nūquid pec
catū feci me ipsū humilians· ut uos exaltemini;
Quō gratis euangeliū dī euangelizaui vobis;
alias ecclās expoliaui· accipiens stipendiū ad
ministeriū vrm; Et cū essem apud uos· & egerē·
nulli onerosus fui; Nam quod mihi deerat·
suppleuerunt frs· qui uenerunt a macedonia;
Et in omnib· sine onere me vobis seruaui· & ser
uabo; Est ueritas xpi in me· quō hec gloria
non infringetur in me in regionib· achaie
quare· quia non diligo uos; ds scit;
Quod autē facio· faciā· ut amputē occasionē
eorum· qui volunt occasionē· ut in quo glo
riantur· inueniantur sicut & nos; Nam
eiusmodi pseudo apostoli· operarii subdoli·
transfigurant se in apostolos xpi; Et n̄ mirū;
Ipse enī satanas transfigurat se in angelum
lucis; Non ē ergo magnū· si ministri eius trans
figurentur· velut ministri iustitie· quorū
finis erit secundū opera ipsorū;
Iterum dico· ne quis me putet insipientē; alio
quin· velut insipientē accipite me· ut & ego
modicū quid glorier; Quod loquor· non
loquor secundū dnm· sed quasi in insipientia·
in hac substantia glorie; Quō multi gloriant
secundū carnē· & ego gloriabor; Libenter
enī suffertis insipientes· cū sitis ipsi sapientes;
Sustinetis enī· si quis vos in seruitutē redigit
si quis deuorat· si quis accipit· si quis extolli
tur· si quis in faciē vos cedit; Secundū igno
bilitatē dico· quasi nos infirmi fuerimus
in hac parte; In quo quis audet· in insipientia
dico audeo & ego; Hebrei sunt· & ego· israhe
lite sunt & ego; Semen abrahe sunt & ego·
ministri xpi sunt· & ego; ut minus sapiens
dico· plus ego· In laborib· plurimis· in carce
rib· abundantius· in plagis supra modū· in
mortib· frequenter· A iudeis quinquies· qua
dragenas· vna minus accepi; Ter virgis cesus
sum· semel lapidatus sum· ter naufragiū

i. petrali.

feci: nocte & die in pfundo maris fui. In itinerib,
sepe. periculis fluminu. periculis latronum.
periculis ex genere. periculis ex gentib. pe
riculis in ciuitate. periculis in solitudine.
periculis in mari. periculis in falsis fratrib,
In labore & erumna. In uigiliis multis. In fame
& siti. In ieiuniis multis. In frigore & nuditate;
Preter illa que extrinsecus sunt instantia
mea cottidiana sollicitudo omniu ecclarū;
Quis infirmatur. & ego non infirmor; Quis
scandalizatur. & ego non uror; Si gloriari
oportet. que infirmitatis mee sunt gloriabor;
Ds & pater dni nri ihu xpi scit. qui e bene
dictus in secula. quod non mentior; Damasci
prepositus gentis arathe regis. custodiebat
ciuitatē damascenorū. ut me conprehende
ret; Et p fenestrā in sporta dimissus sum
p murū & sic effugi manus eius;
Et si gloriari oportet. non expedit quidē;
Veniā autē ad uisiones. & reuelationes dni;
Scio hominē in xpo ante annos .xiiii. siue
in corpore: nescio. ds scit. raptū huiusmodi
usq; ad tertiū celū. & scio huiusmodi hominē.
siue in corpore. siue extra corpus. nescio. ds
scit. Quō raptus ē in paradysum. & audiuit
arcana uerba. que non licet homini loqui.
pro huiusmodi gloriabor. pro me autē glori
abor. nisi in infirmitatib, meis; Nam & si uo
luero gloriari. non ero insipiens; Veritatē
enī dicā. parco autē. ne quis me existimet. supra
id quod uidet me. aut audit aliquid ex me;
Et ne magnitudo reuelationū extollat me.
Datus ē mihi stimulus carnis mee. angelus
satane. ut me colafizet; Propt quod ter dnm
rogaui ut discederet a me. & dixit mihi. Suffi
cit tibi gratia mea. Nam uirtus in infirmitate
pficitur; Libenter igitur gloriabor in
infirmitatib, meis. ut inhabitet in me uirtus
xpi; Propt quod placeo mihi in infirmitatib,
in contumeliis. in necessitatib,. in psecutionib,.

Margin notes:

i. quam explorare subintroier libtatē. sic scribit ad galatas.

Intellegendu ē fuisse quosdā qui cu uellent eos legis seruitutem psuadere. & viderent eos pauli apli auctoritate reuocari dicerent & iā ipsū paulū id sentire. sz non eos facile aperire uoluisse sententiā suā;

i. que patiebatur a malis persecutorib; xpi; incursus in me cottidianus. sollicitudo o. ecclesiarū.

At. que extr. s. id instantia mea. i. cottid. sollicitudo. o. ecclarū.

i. Quā paterna quā materna sollicitudo.

Quanto maior caritas. tanto maiores plage de peccatis alienis.

i. lantherto.

sibi infirmitates. deo uisiones ascribit.

: siue extra corpus.

i. in ipsos spiritales. sunt alii aliis capaciores. atq; meliores. ita ut quida illos adeo puenerint quae n licet homini loqui.

& quid ē hoc fratres. ne extolleretur tamquā iuuenis colafizatur tamquā puer. & a quo. ab angelo s. i. dolore quoda corporis.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

In angustiis pro xpo; Cum enim infirmor tunc pot
tens sum; factus sum insipiens vos me coegistis;
Ego enim debui a vobis commendari; Nihil
enim minus fui ab his qui sunt supra modum
apostoli; Tametsi nihil sum signa tamen
apostoli facta sunt sup vos in omni patientia
signis et prodigiis et virtutibus; Quid est enim
quod minus habuistis pre ceteris ecclesiis
nisi quod ego ipse non gravavi vos; Donate
mihi hanc iniuriam;

Ecce tertio hoc paratus sum venire ad vos
et non ero gravis vobis; Non enim quero que
vestra sunt sed vos; Nec enim debent filii parentibus
thesaurizare sed parentes filiis; Ego autem
libentissime impendam et sup impendar
ipse pro animabus vestris; Licet plus vos diligens
minus diligar; Sed esto ego vos non grava
vi; Sed cum essem astutus dolo vos cepi; Num
quid per aliquem eorum quos misi ad vos circum
veni vos; Rogavi titum et misi cum illo fra
trem; Numquid titus vos circumvenit;
Nonne eodem spiritu ambulavimus nonne eis
dem vestigiis; Olim putatis quod excusemus
nos apud vos; Coram deo in xpo loquimur; Omnia
autem karissimi propter vestram edificationem; Timeo
enim ne forte cum venero non quales volo inve
niam vos et ego inveniar a vobis qualem non vul
tis; Ne forte contentiones aemulationes ani
mositates dissensiones detractiones susurra
tiones inflationes seditiones sint inter vos;
Ne iterum cum venero humiliet me deus apud
vos et lugeam multos ex his qui ante pecca
verunt et non egerunt paenitentiam sup
inmunditia et fornicatione et inpudicitia
13 quam gesserunt; Ecce tertio hoc venio ad
vos in ore duorum vel trium testium sta
bit omne verbum; Predixi et predico ut pre
sens bis et nunc absens his qui ante pecca
verunt et ceteris omnibus quoniam si venero iterum
non parcam; An experimentum queritis eius

qui in me loquitur xpc; qui in uos non infirmatur.
sed potens est in uobis; Nam et si crucifixus est ex
infirmitate nra. sed uiuit ex uirtute di; Nam
et nos infirmi sumus in illo. sed uiuemus in eo
ex uirtute di in uos; Vos met ipsos temptate.
si estis in fide. ipsi uos pbate; An non cognosci
tis uos ipsos. quia xpc ihc in uobis est; nisi for
te reprobi estis; Spero autem quod cognosce
tis. quia nos non sumus repbi; Oramus autem
dnm ut nihil mali faciatis. Non ut nos pro
bati pareamus. sed ut uos quod bonum est facia
tis. Nos autem ut reprobi simus; Non enim
possumus aliquid aduersus ueritatem. sed pro
ueritate; Gaudemus enim quando nos infirmi
sumus. uos potentes estis; Hoc et oramus uram
consummationem; Ideo haec absens scribo.
ut non presens durius agam. secundum potesta
tem quam dns dedit mihi in edificationem.
et non in destructionem;

De cetero fratres gaudete. pfecti estote.
exhortamini. idem sapite. Pacem habete.
et ds dilectionis et pacis erit uobiscum; Salutate
inuicem in osculo sco; Salutant uos sci omnes;
Gratia dni nri ihu xpi. et caritas di. et co
municatio sci sps. cum omnibus uobis. Amen;

Incipit epistola beati pauli apti ad galatas

Galatae sunt greci; hi uerbum ueritatis pri
mum ab apostolo acceperunt. Sed post
discessum eius. temptati sunt a falsis aposto
lis. ut in legem et circumcisionem uerterentur;
Hos apostolus reuocat ad fidem ueritatis.
Scribens eis ab epheso;

PAULUS APOSTOLUS NON AB HOMINI
bus. neque p hominem. sed p ihm xpm. et dm
patrem qui suscitauit eum a mortuis. et qui mecum
sunt omnes fratres. ecclesiis galatiae; Gratia
uobis et pax a do patre. et dno nro ihu xpo.
Qui dedit semet ipsum pro peccatis nris. ut eriperet

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK Baden-Württemberg